

SEAT No. _____

[101]

No. of Printed Pages: 02

Sardar Patel University

M. A. Examination IIIrd Semester (CBCS) Sanskrit

Monday Date: 09/04/2018 Time: 02.00 p.m. to 05.00 p.m.

PA03E SAN04: Vakyapadiya of Bhartruhari (Brahmakanda)

Total Marks: 70

(૧૦)

પ્ર-૧ બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નો (બધા ફરજિયાત)

૧. વાક્યપદીયમાં કુલ કેટલા કાંડ છે ?
(A) ૦૪ (B) ૦૩
(C) ૦૮ (D) ૧૧
૨. વાક્યપદીયના પ્રથમકાંડનું નામ આપો.
(A) વાક્ય (B) પદ
(C) બ્રહ્મ (D) કારિકા
૩. વાક્યપદીય પર હેલારાજે લખેલ ટીકાનું નામ જણાવો.
(A) પદ્ધતિ (B) રશ્મિ
(C) પ્રકાશ (D) પ્રકીર્ણપ્રકાર
૪. ભર્તૃહરિની રાણીનું નામ શું હતું ?
(A) પિંગળા (B) પુષ્પવતી
(C) મોહિની (D) ધારિણી
૫. નીચેનામાંથી ભર્તૃહરિનું શતક નથી.
(A) વૈરાગ્યશતક (B) નીતિશતક
(C) સ્નેહશતક (D) શૃંગારશતક
૬. વૈયાકરણોના મતે શબ્દ કેવો છે ?
(A) અનિત્ય (B) નિત્ય
(C) અનિત્યાનિત્ય (D) નિત્યાનિત્ય
૭. શબ્દબ્રહ્મની પ્રાપ્તિનો ઉપાય છે.
(A) ઇતિહાસ (B) વેદ
(C) પુરાણ (D) શ્રોતસૂત્રો
૮. જન્માદયો વિકારાઃ _____ ભાવભેદસ્ય યોનયઃ ।
(A) દ્વાદશઃ । (B) પચ્ચ ।
(C) ષટ્ । (D) સપ્ત ।
૯. પિતૃ રક્ષઃ પિશાચાનાં _____ એવ સિદ્ધયઃ ।
(A) સ્મૃતિજા । (B) અધર્મજા ।
(C) કર્મજા । (D) ધર્મજા ।
૧૦. ભર્તૃહરિએ વ્યાકરણે શેનો દરજ્જો અપાવ્યો છે ?
(A) સ્મૃતિ (B) દર્શન
(C) પુરાણ (D) ન્યાય

પ્ર-૨ ભર્તૃહરિના જીવન, સમય અને કવન વિશે સવિસ્તર નોંધ લખો. (૧૫)

અથવા

પ્ર-૨ વાક્યપદીયગ્રંથના ટીકાકારો વિશે સવિસ્તર નોંધ લખો. (૧૫)

પ્ર-૩ (અ) નીચેનામાંથી એક કારિકા અનુવાદ સહિત સમજાવો: (૦૭)

૧. ભેદાનાં બહુમાર્ગત્વં કર્મણ્યેકત્ર ચાક્ષતા।
શબ્દાનાં યતશક્તિત્વં તસ્ય શાખાસુ દૃશ્યતે।।
૨. ન ચાગમાદૃતે ધર્મસ્તર્કેણ વ્યવતિષ્ઠતે।
ઋષીણામપિ યજ્ઞાનં તદપ્યાગમપૂર્વકમ્।।

પ્ર-૩ (બ) નીચેનામાંથી એક વિશે નોંધ લખો. (૦૮)

૧. વ્યાકરણની ભર્તૃહરિએ કરેલી પ્રશંસા.
૨. શબ્દ અંગે ભર્તૃહરિનો મત.

પ્ર-૪ (અ) નીચેનામાંથી એક કારિકા અનુવાદ સહિત સમજાવો: (૦૭)

૧. યથૈકબુદ્ધિવિષયા મૂર્તિરાક્રિયતે પટે।
મૂર્ત્યન્તરસ્ય ત્રિતયમેવં શબ્દેઽપિ દૃશ્યતે।।
૨. અનેકવ્યક્ત્યભિવ્યઙ્ગ્યા જાતિઃ સ્ફોટ ઇતિ સ્મૃતા।
કૈશ્ચિદ્વ્યક્તય એવાસ્યા ધ્વનિત્વેન પ્રકલ્પતાઃ।।

પ્ર-૪ (બ) નીચેનામાંથી એક વિશે નોંધ લખો. (૦૮)

૧. ગ્રાહ્ય-ગ્રાહ્યત્વ અંગે ભર્તૃહરિની વિચારણા.
૨. ધ્વનિઓ અંગેના મતો ચર્ચો.

પ્ર-૫ (અ) નીચેનામાંથી એક કારિકા અનુવાદ સહિત સમજાવો: (૦૭)

૧. આત્મા બુદ્ધ્યા સમર્થ્યાર્થાન્મનો યુક્તે વિવક્ષયા।
મનઃ કાયાગ્નિમાહન્તિ સ પ્રેરયતિ મારુતમ્।।
૨. સતોઽવિવક્ષા પારાર્થ્યં વ્યક્તિરર્થસ્ય લૈઙ્ગિકી।
ઇતિ ન્યાયો બહુવિધસ્તર્કેણ પ્રવિભજ્યતે।।

પ્ર-૫ (બ) નીચેનામાંથી એક વિશે નોંધ લખો. (૦૮)

૧. વાણીના સ્વરૂપો અંગે નોંધ.
૨. શબ્દાર્થસંબંધ સ્પષ્ટ કરો.

